

16 NİSAN'DA ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ REFERANDUMUNDA

YA “HAYIR” YA

HAYIR

tmmob
TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Referandumda bu anayasa değişikliğine “evet” deyip kurtulmak mümkün değil, anayasa bu haliyle değişikliğe uğratılırsa bir gün bu “Evet”çileri de terörist ilan ederler ve o zaman 16 Nisanda sandığa atılacak “Evet”leri bile onları kurtaramaz. “Evet” demek kolay, kafanızı hiç yormadan, düşünmek zahmetine katlanmadan, biraz okuyup bilgilenmeden, bu “Hayır”cular terörist zaten” deyip geçmek çok kolay. Ama “Hayır” demek zor. Bunun için kafa yormak gerek, okumak gerek, anlamak gerek, akliselim sahibi olup biraz düşünmek gerek. Bunlar da yetmez, özgürlüğüne, demokrasiye karşı duyarlı olmak ve onları sahiplenmek gerek ama her şeyden önce “Hayır” demek için ülkenin haline şöyle bir bakıp vicdanının sesine kulak vermek gerek.

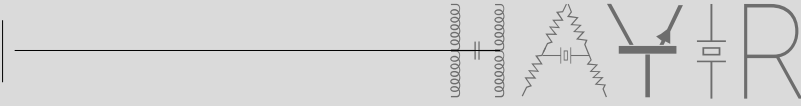
16 Nisan parlamentonun son kullanım tarihi mi olacak?

Zamanın Genelkurmay Başkanı Tağmaç, 1971’de 12 Mart muhtıralı darbesinin gerekçesi olarak “Sosyal uyanış ekonomik gelişmeyi aştı” demişti. 2014 Ağustosunda oyların yüzde 51.79’unu alarak Cumhurbaşkanı seçilen Erdoğan da Cumhurbaşkanlığı smokinini kendisine dar bulmuş ve parlamenter sistemi zorlayarak mevcut anayasanın sınırlarını aşmaya başlamış ve fiilen başkanlık sistemini yürütür olmuştur.

AKP’ye ve Erdoğan’a göre, parlamenter niteliği ağır basan 1982 Anayasası, aslında Cumhurbaşkanına geniş yetkiler tanıyordu. Oysa bazı atama yetkilerinin ve bir iki önemli noktanın dışında, ileri sürüldüğü gibi Cumhurbaşkanının yasama ve yürütme üzerinde güçlü yetkileri yok. 1982 Anayasasına göre ülkenin genel siyasetinin belirlenmesi ve yürütülmesinden hükümet sorumlu. Yani yasa tasarıları hazırlamak ve TBMM’ye sunmak Bakanlar Kurulunun yetkisindedir.

1982 Anayasası, olağanüstü yönetim usulleri söz konusu olduğunda, Cumhurbaşkanının, Bakanlar Kuruluna başkanlık etmesini zorunlu kılıyor. Böylesi bir zorunluluk, Bakanlar Kuruluna, yetki kanunu gerektirmeyen ve yargı denetimine tabi olmayan bir biçimde, üstelik de temel hak ve hürriyetler ile ilgili düzenlemeleri de içerecek biçimde kanun hükmünde kararname ile yönetme imkânı veriyor. Fakat bunun için de olağanüstü hal veya sıkıyönetim ilânı gerekiyor.

İçinde bulunduğumuz OHAL süreci, AKP ve Erdoğan açısından bu nedenle gerekliydi. OHAL ilanının gerekçesi ise 15 Temmuz 2016’da AKP’nin gizli iktidar ortağı Fethullah cemaatinin yönlendirdiği darbe

girişimiyle geldi. Bu iki ortak, iktidardaki post kavgalarının bedelini Türkiye halklarına ödetme pahasına birbirlerinin gırtlaklarına sarıldılar. İktidarın görünür yüzü AKP ve Erdoğan kanadı, 15 Temmuz gecesi kurduğu yeni ittifaklarla darbe girişiminin üstesinden geldi ve bu durumu fırsata çevirme yolunda ilk adımı 20 Temmuz'da OHAL ilan ederek attı.

15 Temmuz darbe girişimi sonrası oluşturulan "milli mutabakat" çerçevesinde 7 Ağustos Yenikapı mitingine katılan AKP, CHP ve MHP arasında, içinde daha çok yargı düzenlemelerini barındıran mini bir anayasa paketinin hazırlanması için çalışmalar başlatıldı hatta üzerinde anlaşılan anayasa değişiklikleri bir metin haline getirilmeye başlandı. HDP bu sürecin dışına itilmişti.

Ancak 11 Ekim 2016'da MHP Genel Başkanı Bahçeli, birden ortaya çıkıp Türkiye'de yönetim sisteminin fiilen değiştiğini söyledi ve AKP'ye başkanlık sistemi önerisini içeren anayasa değişikliğini Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne getirmesi için çağrı yaptı ve darbe girişiminden sonra AKP'nin uykuya bıraktığı anayasanın başkanlık sistemine göre değiştirilmesi fikri, Bahçeli'nin öpücüğü ile yeniden canlanıverdi. Devlet beyin bu hamlesinin elbette anlaşılabilir bir arka planı var.

7 Haziran 2015 milletvekili seçimlerinde, AKP tek başına hükümet kurabilecek çoğunluğu elde edemeyince ortaya çıkan koalisyon fırsatı, önce Bahçeli sonra da Erdoğan tarafından engellenerek ille de tek parti çoğunluğuna dayalı bir hükümet kurulabilmesi için erken seçim dayatılmıştı.

1 Kasım'da erken seçime gidilirken AKP, propagandasını "istikrar için tek başına iktidar" demagojisine dayandırdı. Bir süre sonra da IŞİD'in canlı bombaları ortaya çıkarak, istikrar beklentisini tırmandıracak şekilde kendilerini patlatmaya başladılar. 20 Temmuz'da Şanlıurfa-Suruç'ta Kobani'ye yardım ve çocuklara oyuncaklar götürülen gençlerden 34; 10 Ekim Ankara garı önünde DİSK, KESK, TTB, TMMOB tarafından düzenlenen Barış Mitingine katılanlardan da 109 kişi katledildi. İki olayda 700'e yakın insan yaralandı, sakat kaldı.

1 Kasım akşamı açılan sandıklardan "istikrar" isteyenlerin ağırlığı çıktı ve AKP mecliste hükümet kurabilecek milletvekili çoğunluğuna ulaştı. MHP oy yitirerek AKP, CHP ve HDP'nin arkasından ancak meclisin 4. partisi olabildi. Bu sonuçlar MHP'de Bahçeli'ye karşı farklı muhalif grupları harekete geçirerek olağanüstü genel kurulu gündeme getirdi. Bu karmaşık süreçte

önce muhalifler kendi aralarında bölündü sonra da mahkemeler bir şekilde verdikleri kararlarla olağanüstü genel kurulun toplanmasını engelledi. Muhaliflerin yeniden imza toplama girişimleri ise 15 Temmuz darbe kalkışmasıyla tamamlanamamış ve sonra gelişen olaylar nedeniyle de unutulup gitmişti.

Anayasayı hallaç pamuğu gibi atmak

Geçtiğimiz haftalarda 686 sayılı OHAL KHK'sıyla 330 akademisyen ile birlikte görevine son verilen Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu, Ağustos 2014'de Cumhurbaşkanı seçildikten sonra Erdoğan'ın uygulamalarıyla Türkiye'de bir "anayasa darbesi" yaşandığını öne sürmüştü ve "Darbeler sadece askerler tarafından yapılmaz. Sivil iktidarlar da anayasayı ihlal ederek darbe yapar" demişti. Prof. Kaboğlu'na göre; Erdoğan'ın 10 Ağustos'tan bugüne izlediği tutum ve tavrı anayasa ile açıklamak mümkün değil: "15 Ağustos'ta Yüksek Seçim Kurulunun, seçim sonuçlarını açıklamasıyla birlikte resmen Cumhurbaşkanı olan Erdoğan'ın milletvekilliği de, Başbakanlığı da düşmüştür. Fakat Erdoğan, hem Başbakanlık konumunu hem parti başkanlığı görevini sürdürdü. Bunu yeni Başbakanı belirlemeye kadar götürdü. Kasım 2012'de partisi 'başkancı bir rejim' önermişti. Şimdi Erdoğan'ın eylemleri onu andırıyor. 10 Ağustos-28 Ağustos 2014 (Erdoğan'ın AKP genel

başkanlığını Davutoğlu'na devrettiği tarih) arası dönem, Türkiye Anayasa Hukuku'na bir ara dönem olarak geçecektir.”

Prof. Kaboğlu'nun “ara dönem” dediğinden daha derinlikli bir durum günümüzde yaşanmaya devam ediyor. 15 Temmuz darbe girişiminin gökten zembille indirdiği lütfu ganimet sayan Erdoğan ve AKP hükümeti, 20 Temmuz'dan başlayarak 3'er aylık dönemler halinde uygulamaya soktuğu OHAL'leri, KHK kuluçkası gibi kullanıyor.

Bu dönemde sadece darbe girişimiyle ilişkili olan ya da darbe girişimi içerisinde yer alan insanlar değil, bunların dışında birçok insan KHK'lerle işten çıkarıldı, mağdur edildi. Demokrasi, özgürlük ve barış için mücadele eden KESK, DİSK gibi sendikalar, işçiler, emekçiler hedefe konuldu.

OHAL Karnesi

İnsan Hakları Derneğinin raporuna göre; OHAL kapsamında çıkarılan KHK'lar ile yaklaşık 90 bin memur görevden alındı, 1.500'den fazla dernek, 15 üniversite, çok sayıda sendika kapatılırken, operasyonlarda 1.656 kişi tutuklandı, 10 bin kişinin dosyası halen incelemede, cezaevinde tutulduklarının çoğu hakkında hazırlanmış bir iddianame bile yok. Ocak 2017'de yayınlanan rapor, ayrıca OHAL kapsamında 177 medya kuruluşunun kapatıldığını, 10 bine yakın gazeteci ve medya çalışanının işsiz bırakıldığını, 144 gazetecinin tutuklandığını gösteriyor. Son olarak Şubat 2017'de çıkarılan 686 sayılı KHK ile 330 akademisyen daha üniversiteden ihraç edildi.

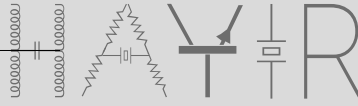
Burada çarpıcı bir kıyaslama yapmanın tam zamanı. 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında KHK'larla üniversitelerden uzaklaştırılan öğretim üyesi sayısı, tüm darbe dönemlerinde tasfiye edilen hoca sayısının 20 katını aşıyor. 15 Temmuz sonrası tasfiye edilen akademisyen sayısı 5.000'e yaklaşırken tüm darbe dönemlerinde tasfiye edilen öğretim üyesi sayısı sadece 250'yd.

Tabii bir de işin ekonomik boyutu var. 2016 yılı üçüncü çeyreğinde yaklaşık yüzde 1,8 küçülen ekonomide yabancı yatırım payı gittikçe azalırken, Türk Lirası Amerikan Doları karşısında son üç ayda yüzde 25 değer kaybetti, Euro ise 4 TL civarında geziniyor.

“Erdoğan+ AKP+ Bahçeli'nin MHP'si” koalisyonu, anayasa değişikliği teklifini 20 Ocak 2017'de 339 oyla meclisten geçirdi. Şimdi referandum süreci başladı. 16 Nisan 2017'de yapılacak referanduma yönelik olarak iktidar ve onun her alandaki uzantıları ki bunlar başta yandaş medya olmak üzere, yine yandaş üniversite rektörleri, kamu kuruluşları yöneticileri, AKP'li belediyeler, yandaş spor yorumcuları-sporcular-popçular “evet” kampanyası başlattılar.

“Evet”çiler, anayasada neyi nasıl değiştirip ne hale soktuklarını açıklamak yerine “güçlü Türkiye” gibi ayakları havada, salt hamaset edebiyatına dayalı bir illüzyon yaratmayı, kazanmak için yeterli görüyorlar. Ancak asıl olarak karşı tarafı karalama kampanyasıyla sonuç almak istiyorlar. Yani “Hayır diyenler teröristtir, iyisi mi siz evet deyin!”

Anayasada kılıç kalkan oyunu

Türkiye Barolar Birliğinin değerlendirmesine göre; anayasa değişikliği teklifi genel olarak meclisin yasama yetkilerinin "Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri" aracılığıyla yürütme ile paylaşıldığı, meclisin yürütmeyi anayasal araçlarla denetleme yetkisinin bütünüyle kaldırıldığı ve bir bütün olarak "devlet faaliyetleri"nin, meclisin "genel görüşme" yapma yetkisinin dışına çıkarıldığı yeni bir durum ortaya koymaktadır. Kısaca, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin anayasal sistem içindeki etkisi ve sahip olduğu yetkiler ciddi ölçüde azaltılmaktadır.

Aynı günde iki seçim tek tercih!

Anayasa değişikliğinin referandumdan geçmesi halinde **77. maddeye** göre Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimleri aynı gün yapılacak. Doğal olarak aynı siyasi atmosferde gerçekleşecek seçimin sonuçları; Cumhurbaşkanını belirleyip, aynı zamanda onunla aynı ya da benzer siyasi çizgiyi temsil eden parti temsilcilerini çoğunluk olarak meclise taşıyacak. Bu durumda zaten yetkileri kısıtlanmış olan meclisten yani yasamadan, yürütmeyi yani Cumhurbaşkanını denetlemekten çok koruyup kollamaktan başka ne beklenebilir? Zayıf bir olasılık olsa da Cumhurbaşkanı ile mecliste çoğunluğu sağlayan partinin farklı siyasi çizgilerden olması halinde ise her ikisi arasında siyasi krizlerin doğması kaçınılmaz.

Bütçe meclisten kaçırılacak

Anayasanın değişikliğe uğrıtılacak **87. maddesi** kapsamından; Cumhurbaşkanının bakanları tek başına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onayı olmaksızın göreve atayabileceğinin öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Dahası, Cumhurbaşkanı tarafından hazırlanan Bütçe Kanun Teklifinin TBMM tarafından, süresinde

yürürlüğe konulamaması halinde, bir önceki yılın bütçesinin yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak yürürlüğe konacağı kabul edilmekte yani meclisin bütçe yapma yetkisi pamuk ipliğine bağlanmaktadır.

Meclisin vasisi Cumhurbaşkanı

93. maddede yapılacak değişiklik ise TBMM'nin, anayasal sistem içindeki merkezi konumunu ve kendi çalışma düzenini belirleme iradesini felce uğratmayı öngörmektedir. Değişikliğin kabulü halinde tıpkı **159. madde** değişikliği ile (HSYK) Hakimler ve Savcılar "Yüksek" Kurulunun, (HSK) Hakimler ve Savcılar Kuruluna dönüştürülmesi gibi bir işlev erozyonu yaratılmak istenmektedir. Bu durumda TBMM, ara verme veya tatil sırasında acil bir ihtiyaç ortaya çıktığında bile kendi iradesiyle toplanamayacak; bunun için Cumhurbaşkanının çağrısına ihtiyaç duyacaktır. Meclisin düşürüleceği bu durum, parlamentonun yüzlerce yıllık gelişim sürecine ve demokratik katılım mücadelesinin genel gelişimine çomak sokmaktan başka bir şey değildir.

Bu düzenlemenin bir diğer önemli boyutu da yasama ve yürütme arasındaki dengeyi yürütme lehine daha da bozmasıdır. Bu yolla yürütmenin (yani Cumhurbaşkanının) yasama üzerine düşecek ağır gölgesi, giderek onu daha da pasifize edecektir.

Cumhurbaşkanı içeri meclis dışarı!

98. maddede yapılacak değişiklik ise TBMM'yi, devlet faaliyetlerinden tümüyle dışlamaktadır. Önerilen düzenlemede Cumhurbaşkanı, Başbakanın yerine geçmekle kalmamakta, onu ciddi ölçüde aşan yürütme yetkileriyle donatılmaktadır. Şu anda yürürlükte olan anayasaya göre, TBMM üyelerinin "soru sorma" yetkisi, onlara yürütmenin başı olan Başbakan ve Bakanlar Kurulundan bilgi isteme hakkı sağlar. Yapılacak değişiklikle milletvekillerinin muhatabı yürütmeyi ele geçiren Cumhurbaşkanı olacak gibi düşünülse de milletvekilleri ancak Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve bakanlara soru yöneltebileceklerdir. KHK'leri yoluyla yasama yetkilerini şahsında toplayan ancak milletvekillerinin sorularını muhatap almayan bir Cumhurbaşkanlığı makamı, Cumhuriyet rejimlerinden çok monarşileri hatırlatmakta ve yeni anayasa ile Türkiye'ye, bu yakıştırılmaya çalışılmaktadır.

Cumhurbaşkanına süre uzatma kıyağı

Seçimle göreve gelen kimi üst düzey kamu görevlileri için süre sınırı getirilmesi, pek çok

ülkede görülen bir uygulama. Ancak, değişiklik teklifi kapsamında anayasanın **116. maddesine** eklenecek bir hükümlerle, **101. maddede** öngörülen görev süresi sınırının aşılması ihtimali ortaya çıkmakta. 116. maddeye ilişkin değişiklik önerisinde, TBMM ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin birlikte ve aynı anda yenileneceği öngörülerek; 116. maddenin 3. fıkrasında; "Cumhurbaşkanının ikinci döneminde meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir" denmektedir. Cumhurbaşkanı ile aynı siyasi eğilime sahip meclis çoğunluğunun birleştiği bir kompozisyonda, meclisin kendi seçimlerini yenilemeye karar vermesi halinde, meclis seçimleriyle birlikte Cumhurbaşkanlığı seçimleri de yenilenecek ve böylelikle Cumhurbaşkanı, üçüncü kez bu makama aday olabilecektir. Anlaşılacağı üzere anayasa bir maddesiyle koyduğu kısıtlılığı bir başka maddesiyle ortadan kaldırmaya kapı aralamaktadır.

Kararnameci Cumhurbaşkanı geliyor!

Anayasa değişikliği teklifinde **104. maddenin** neredeyse tümüyle baştan yazılarak Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerinin neler olduğu sıralanmaktadır. Bu kapsamda, en önemli değişiklik "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" düzenlemesidir. Bunun Cumhurbaşkanının sistem içindeki rolünü aşırı ölçüde güçlendiren ve TBMM'nin rolünü tam tersine aşırı ölçüde sınırlayan bir düzenleme olduğu açıktır. Bu konunun asıl önemli yanı, devletin temel organları arasında yaratılan sorunlu yetki dağılımından çok, doğrudan vatandaşlara olan etkisi ve hukuk devleti ilkesine verebileceği zararlarıdır.

Cumhurbaşkanına verilen ve kaynağını doğrudan anayasadan alan böyle bir düzenleme yetkisi, hukuk devleti ilkesi yönünden ciddi sorunlar yaratmaya açıktır.

Cumhurbaşkanına sorumsuzluk kalkanı

Peki, bu kadar yetkiyle donatılan Cumhurbaşkanının sorumluluğu nedir? Demokratik rejimlerde esas olan; herhangi bir makamda bulunan kişinin, sahip olduğu ve kullandığı yetkiler çerçevesinde hesap verebilmesidir. Başka bir deyişle "Kamu hukukunda sorumluluk, yetkiyi takip eder". Önerilen düzenlemede ise Cumhurbaşkanlığı makamı bir yandan en yüksek yetkilerle donatılmakta, diğer yandan ise cezai denetimi imkânsıza yakın bir şekilde güçleştirilmiş olmaktadır. Anayasanın **105. maddesinde** önerilen düzenleme kapsamında öncelikle, Cumhurbaşkanının "kişisel suçları" ile "görev suçları" arasındaki ayrım belirsizdir. Cumhurbaşkanı bu göreviyle ilgili olmayan (ölüm veya yaralanmayla sonuçlanan trafik kazasına sebep olmak gibi) suç isnatları yöneltilmesi söz konusu olduğunda bile, adeta "vatana ihanet" suçlamasına eşdeğer düzeyde bir usul engeliyle karşılaşılmaktadır.

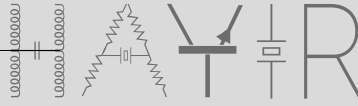
Olağanüstü Cumhurbaşkanı

Anayasanın **119. maddesinde** olağanüstü hal ilan yetkisi; Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna aittir ve bu yetkinin bu şekilde Bakanlar Kurulu tarafından kullanılması, konunun kurul halinde tartışılmasına ve Cumhurbaşkanının da fikir beyan etmesine olanak tanır. Ancak yapılmak istenen yeni düzenlemede bu yetki yalnızca Cumhurbaşkanı bırakılmak istenmektedir. Böylece, toplum ve devlet hayatına ilişkin ciddi tehditlerin ortaya çıktığı durumlarda, alınması gereken önlemlerin yürütme organı içinde asgari bir tartışma ve kolektif karar alma imkânı ortadan kaldırılarak, tek yetkili Cumhurbaşkanı kılınmaktadır.

Anayasa Mahkemesi görünümü Cumhurbaşkanı

146. madde için önerilen değişiklik uyarınca askeri mahkemeler kaldırılarak, Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinden Anayasa Mahkemesine üye seçilmesi uygulamasına son verilmektedir. Burada dikkat çekici konu, Mahkeme'nin üye sayısının değişmesi değil; bu üyelerin atanma biçimidir. Bu öneriyle Yüksek mahkemenin sayısı 15' düşürülen üyelerinden;

- 3'ü, Cumhurbaşkanının iktidar partisi genel başkanı olarak kontrol ettiği Meclis tarafından,
- 3'ü, Cumhurbaşkanının belirlediği YÖK tarafından önerilerek Cumhurbaşkanı tarafından,

- 4'ü, üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hakim ve savcılar ile en az beş yıl görev yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından Cumhurbaşkanı tarafından,
- 5'i, Yargıtay ve Danıştay'ın gösterdiği adaylar arasından yine Cumhurbaşkanı tarafından seçilecektir.

Özetle, Anayasa Mahkemesi'nin neredeyse tüm üyeleri bir şekilde Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş ve atanmış olacaktır. Bu biçimde oluşmuş bir Anayasa Mahkemesi'nin, Cumhurbaşkanının genel başkanı olduğu iktidar partisi çoğunluklu meclisten gelecek kanunların anayasaya uygunluğunu ne kadar etkin bir biçimde denetleyebileceği ya da Yüce Divan görevini tarafsız ve bağımsız şekilde nasıl yerine getirebileceği konusu kuşku ve endişe yaratmaktadır.

"Yüksek"i düşen Hakimler Savcılar Kurulunun kendinden menkul "bağımsız" ve "tarafsız"lığı

Anayasanın 159. maddesine getirilmek istenen değişiklik, teknik olarak önemli bir etki yaratmamakla birlikte, anayasa değişikliği teklifinin felsefi ve siyasi arka planını ortaya koyması bakımından son derece dikkate değer. Bu anlayışa göre yargı, "kuvvetler ayrılığı" prensibine uygun olarak işleyen ve özellikle de yürütmenin ezici kuvvetine karşı vatandaşlar için bir güvence mekanizması olan bir "kuvvet" olmaktan uzaklaştırılmakta ve adeta yürütmeye tabi olan bürokratik bir organ şeklinde tasarlanmaktadır. Nitekim Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun üye kompozisyonuna ilişkin olarak önerilen düzenlemeler de bu anlayışın somut bir yansıması ve dış vurumu olmaktan öte bir anlam taşımamaktadır.

Bu tutumun, yargı kuvvetinin niteliğini vurgulamak amacıyla anayasanın 9. maddesine "tarafsız" kelimesi eklenmesiyle değişmesi mümkün değil. Açıkça belirtmek gerekmektedir

ki bu öneri, anayasanın 9. maddesinde tanımlanan "bağımsız" ve yeni eklenen "tarafsız" yargı hedefiyle taban tabana zıt bir düzenlemedir. Gerçekten, önerilen değişiklik kapsamında, teklifin ilk halinde 12 üyeden oluşan kurulun 5 üyesinin doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanması öngörülmüştü. Adalet Bakanının da Cumhurbaşkanı tarafından belirlendiği düşünüldüğünde, bu sayı 6'ya çıkıyordu. Anayasa Komisyonunda yapılan değişiklikte, Hakimler Savcılar Kurulunun üye sayısı 13'e çıkarılıyor. Sonuç olarak, kurula Adalet Bakanının katılmadığı hallerde Adalet Bakanlığı Müsteşarı, kurulun doğal üyesi haline getirilmiştir. Cumhurbaşkanının üst düzey kamu yöneticilerini ve dolayısıyla müsteşarı da Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle atayacağı düşünüldüğünde, kurulun toplam 13 üyesinin 7'si bizzat Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmiş olacak..

Üstelik burada unutulmaması gereken şey; bu atamaları yapan kişinin sıfatı "Cumhurbaşkanı" olmasına karşılık, önerilen değişiklik uyarınca bu kişinin aynı zamanda "iktidar partisi genel başkanı" olmasının kuvvetle muhtemel olduğudur. Nitekim teklife göre kurulun kalan 5 üyesi de TBMM tarafından atanacak olup; Cumhurbaşkanının genel başkanı olduğu siyasi partinin çoğunlukta olacağı bir meclis kompozisyonundan hangi eğilimdeki üyelerin geleceğini öngörmek güç değildir.

Sonuç olarak, bu öneri kapsamında ülkenin en yüksek yargısal atama kurulunun üyeleri, neredeyse tümüyle iktidar partisi genel başkanı tarafından belirlenmiş ve atanmış olacaktır.

Bu noktada Siyasi Partiler Kanununun, parti genel başkanına tanıdığı geniş yetkiler neticesinde, Türkiye'de uzun süreden beri şikâyet konusu olan "lider sultanı" olgusunun da hatırda tutulması gerekmektedir. Bunun da etkisiyle, Hakimler Savcılar (Yüksek) Kurulunun

(ve Anayasa Mahkemesi'nin) neredeyse tüm üyelerinin fiilen bir tek seçici tarafından, şekillendirilmesi söz konusu olacaktır. Bu durum karşısında, Hakimler ve Savcılar (Yüksek Kurulunun "anayasada yer alan bir kurul" olmasının da yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı açısından herhangi bir güvencesi olamayacaktır.

Sonuç yerine

Yukarıda önemli bazı maddelerini deşifre etmeye çalıştığımız, 16 Nisan'da referanduma sunulacak anayasa değişikliği önerisi; her ne kadar "AKP+ Erdoğan+ Bahçeli'nin MHP'si" koalisyonu tarafından "cumhurbaşkanlığı sistemi" adıyla yaldızlanmaya çalışılsa da özünde dünyada görülen örnekleriyle bir "başkanlık sistemi" bile olmaktan çok, devletin temel üçayağı "yargı-yürütme- yasama" organlarındaki kuvvetler ayrılığı ilke ve dengesini ortadan kaldırarak, yerine tam tersi "kuvvetler birliği" sistemini kurarak tüm yetkiyi "Tek adam"a devretmeyi amaçlamaktadır.

Bu anayasal değişikliğin gerçekleşmesi halinde;

- *Başbakanlık kurumu ortadan kalkacak,*
- *Bakanlar Kurulu, Cumhurbaşkanının sekreteryası haline gelecek,*
- *Yasama, yürütme ve yargı doğrudan ya da dolaylı olarak 'parti genel başkanı', 'yürütmenin başı', 'devlet başkanı' ve 'başkomutan' sıfatlarını da kullanacak olan "tek adam"da birleşecek,*
- *Bu "tek adam" meclisi feshedebilecek, ülkeyi KHK'larla ve sürekli OHAL'lerle yönetebilecek,*
- *Meclisin iradesi kilitlenecek,*
- *Parlamentar sistem toprağa verilecek.*

Köprüden önce son çıkış

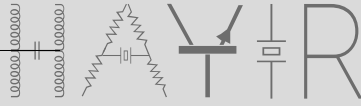
Ülkemizde son referandum 12 Eylül 2010 tarihinde yapılmıştı. Anayasanın 26 maddesinde değişiklikler içeren paket, "yetmez ama evet" diyen liberallerin de katkısıyla yüzde 57.88 "evet" oyuyla kabul edildi. "Hayır" oyları yüzde 42.12'de kaldı. Bu pakette Anayasa Mahkemesi ve HSYK'nın yapısını değiştiren, askeri yargının görev alanını daraltan ve YAŞ'ın ihraç kararlarına yargı denetimi getiren düzenlemeler vardı. Ayrıca, 12 Eylül darbecilerine yargı yolunu kapatan "geçici 15. madde" kaldırılıyor ve yurttaşlara Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı getiriliyordu.

O tarihten bu tarihe köprülerin altından çok sular aktı. 10 Ağustos 2014 Cumhurbaşkanlığı seçiminde; adaylar Ekmeleddin İhsanoğlu ve Selahattin Demirtaş'ın aldığı oyların toplamı yüzde 48.2'yi bulurken, Erdoğan yüzde 51.79 ile Cumhurbaşkanı seçildi.

7 Haziran 2015 milletvekili seçimlerinde AKP yüzde 40.87; CHP, MHP, HDP toplam yüzde 54.33 oy aldı.

1 Kasım milletvekili erken seçimlerinde; 3 partinin aldıkları oyun toplamı yüzde 47.98'de kalırken, AKP yüzde 49.50 oy alarak hükümeti kurdu.

Anayasa değişikliğiyle ilgili son referandumun yapıldığı 12 Eylül 2010 tarihinden bu yana gerçekleşen; Roboski, Reyhanlı, Diyarbakır, Suruç, Ankara, İstanbul Sultanahmet, Diyarbakır Çınar, Ankara Merasim sokak, Ankara Kızılay, İstanbul İstiklal caddesi, Diyarbakır otogar, İstanbul Vezneciler, İstanbul Atatürk Havalimanı, Gaziantep Şahinbey, Şırnak Cizre, Şemdinli,

Diyarbakır Bağlar, İstanbul Dolmabahçe, Kayseri, İstanbul Ortaköy katliamlarında 600 kişi yaşamını yitirdi, 3.000 kişi yaralandı.

Seçmeni “istikrar kaynağı” diye kendi tek parti hükümetlerine mahkum eden AKP, “istikrarsızlık” abidesi oldu. Attıkları savaş naralarıyla içine dalıverdikleri Ortadoğu'nun kaosunu Türkiye'ye de bulaştırdılar. Ülke kan revan içinde kaldı, ekonomi her alanda tökezlemeye başladı, işsizlik diz boyunu aştı, dolar-euro dörtnele koştururken, TL nal toplamaya başladı, organize sanayi bölgeleri kontak kapatıyor ama Erdoğan ve AKP'nin politikacılarına göre ortalık güllük gülistanlık. Köprüler, tüneller, metrolar, otoyollar, Avrasyalar yapıp açılış törenlerinde asrın Türkiye'si nutukları atılıyor. Vatandaşa 'dolarlarınızı bozdurun TL'ye can simidi atın' çağrıları yapılırken, uluslararası şirketlere pazarlanan Osmangazi köprüsü ve Avrasya tüneli geçiş garantileri gerçekleşmediğinden aradaki fark dolar-euro kurlarından ve vatandaşın cebinden alınarak uluslararası şirketlerin kasalarına aktarılıyor.

16 Nisan'da anayasa değişikliği referandumu var. Erdoğan ve AKP her türlü yolla “evet”çiliği pompalamaya çalışıyor. Bunu, neden “evet” verilmesi gerektiğini açıklayıp anlatmak yerine; bir taraftan, 30 Nisan'a kadar beyaz eşyada ÖTV sıfırlanıp, katlarda yatlarda KDV oranları indirilmesi gibi oy avcılığına yönelik rüşvet dağıtımıyla, öte yandan da “Hayır”cılarını karalayıp, terörist ilan ederek yapıyor. Tabii bütün bu ve benzeri icraatlar doğrudan kendilerinden gelmiyor. Onun iktidar olanaklarıyla diz çöktürdüğü ana akım medya bir şekilde mesajı alır almaz, elini taşın altına uzatıyor(!) Futbolun yüzde 100 yorumcusu “evet” kampanyasını başlatıp sağa sola pas attığında sırtı sıvazlanırken, referandumda “Hayır” oyu vereceğini açıklayan haber spikeri İrfan Değirmenci, ertesi gün kapının önüne konuluyor. Kısaca iktidara karşı

söyleyecek sözü olup da kim itiraz ederse gereken yapılıyor; akademisyenler, gazeteciler, televizyoncular, partili partisiz politikacılar gözüne alınıp yıldırılmaya çalışılıyor. Şimdiye dek Cumhuriyetin dış politikasına yön veren diplomatların, kamu yönetimi bürokratlarının yetiştiği ve her zaman çağdaş ve bilimsel bir dünya görüşüyle özellikle yurtdışından bakıldığında Türkiye'nin aydınlık yüzünü temsil eden geleneksel adı Mülkiye olan Siyasal Bilgiler Fakültesi de iktidarın hışmına uğradı, hocalarının görevlerine son verildi, onlara destek vermek için toplanan akademiye polis köpekleri, gazları, tomaları, coplarıyla saldırıldı, öğretim üyelerinin cübbeleri polis postallarıyla çığnendi.

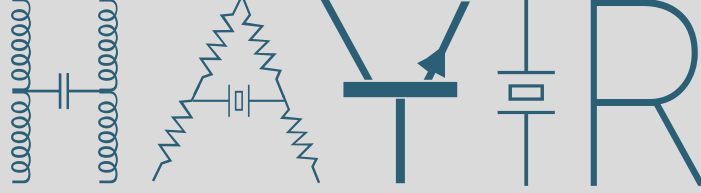
Özellikle, Gezi olaylarından itibaren sözüm ona kendi “yüzde ellisini” arkasına alarak, içerde; tüm çeşitliliği ile başta kadınlar olmak üzere ilerici-yurtsever-demokratların, aydınların, Alevilerin, Kürtlerin oluşturduğu toplumun yarısından fazlasını karşısına alan, bulduğu her fırsatta onlara esip gürleyen, hakaret eden, kendi meşrebince aşağılamaya kalkışan; diliyle, tavriyle, icraatıyla sürekli olarak nefreti ve ayrımcılığı körükleyerek toplumu ısrarla bölmeye çalışan; bunu dışarıda özellikle Ortadoğu'da yaptığı savaş hamleleriyle pekiştirme politikaları güden Erdoğan; şimdi de partisi aracılığıyla anayasada yapacağı değişikliklerle kendi tek adamlığını ilan ederek zaten epeydir erozyona uğratılmış laik Cumhuriyetin son değerlerini de ortadan kaldırıp Osmanlıcılığı hortlatarak Sünni İslamcı bir tek tip toplum yaratmak istiyor.

Bir şekilde ele geçirdiği devleti, saltanatın tahtırevanına oturtmak üzere, AKP otoyolu üzerinden son hızla sırat köprüsüne doğru süren Erdoğan'ı durdurmak için önümüzde bir fırsat var. 16 Nisan kavşağındaki tabelada “Köprüden önce son çıkış”, ona ayrılan şeridin üzerinde de bir çığlık gibi “HAYIR” yazıyor.

Ülkemiz, Halkımız, Mesleğimiz ve Meslek Alanlarımız için

İLETİŞİM ALTYAPISININ PİYASAYA TERKEDİLMESİNE

Türkiye'nin, 1985-1995 yılları arasındaki BİT (Bilgi ve İletişim Teknolojileri) geliştirmede, devlet kurumu olan PTT öncülüğünde kazanmış olduğu ivmeyi son 15 yılda görmek olanaklı değildir. O dönemde, sayısallaşma ve fiber optik kablo gibi birçok alanda kurulmuş olan altyapı çoğu Avrupa ülkesinden daha gelişmiş durumdaydı. Özellikle, 1995 yılında PTT'nin bölünmesi, Türk Telekom A.Ş.'nin kurulması, sonrasında bu şirketin 2005 yılında özelleştirilmesinin vaat edildiği gibi ülkeye yüksek seviyede katkısı olmamıştır. 2005 sonrası, gittikçe azalan BİT geliştirme ivmesi istikrarsızlık içinde iniş ve çıkışlar göstermektedir. Sadece kâr gözeterek yapılan yatırımlar da bu istikrarsızlıktan payını almakta, bazı yıllarda durma noktasına gelmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde devletin itici gücü çok önemlidir. BİT gibi toplum yapısını da şekillendirmekte olan teknolojilerde, tüm planlamanın ve yatırımların devlet denetiminde yapılması, işletmecilikte öncülüğün ve titiz bir düzenleyiciliğin yine devletçe gerçekleştirilmesi çok önemlidir. Ne yazık ki bunun tersi politikalar sonucu, Türkiye'de toplum yararları gözetilmeksizin yapılan özelleştirmeler ile izlenen yanlış ve yetersiz üretim politikaları yüzünden on binlerce nitelikli iş gücü atıl duruma düşürülüp sistem dışına itilmiştir.

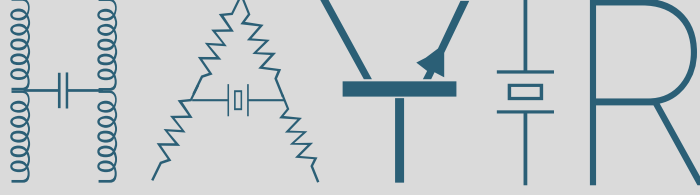
İletişim sektöründe uygulanan serbestleştirme, devlet tekelinin özel tekele dönüştürülmesini; devlet tekeli olmadan cep telefonu gibi yeni ortaya çıkan alanlarda da doğrudan özel tekelerin oluşmasına yol açmıştır. Piyasa ekonomisinde şirketlerin kendi çıkarları öncelikli hareketinin Bilgi

Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) gibi düzenleyici/denetleyici kurum tarafından dengelenememesi nedeniyle bu şirketlerin piyasada belli bir düzeye erişmesinin ardından rekabet ve altyapı sorunları da büyümüştür.

Öncelikle iletişim gibi büyük altyapı yatırımları gerektiren alanlarda, farklı şirketlerin aynı yatırım için kaynak harcamaları; hem ülke ekonomisi hem de iletişim hakkına yurttaşlarımızın ucuz ve kaliteli erişiminin sağlanması açısından büyük bir sorun yaratmaktadır. Bugüne kadar BTK ve iktidar tarafından kamu yararına dönük bir müdahaleyle bu şirketlerin altyapı yatırımlarının ortaklaştırılması ya da altyapının adil kullanımı sağlanmamıştır.

Kamunun mülkiyetine sahip olduğu Türk Telekom'un özelleştirilmesinin ardından şirkete tanınan imtiyazların, hem sektörün gelişimi açısından hem de kamunun iletişim haklarına yönelik olumsuzluklar içerecek şekilde kullanılması yeni arayışları gündeme getirdi. İktidarın, altyapının ortak ve adil kullanımına yönelik gerekli düzenlemeleri yapmaması, Türkiye'yi bilişim çağında geri kalmasına yol açacak yatırım açmazına sürükledi. Turkcell Superonline, Vodafone, TELKODER üyesi işletmecilerin; kamu şirketi olan Türksat ile ortak altyapı yatırım şirketi kurma kararı, ülkenin yatırım konusunda düştüğü acizliği ve yine kamu kaynaklarının devreye sokulmak istendiğini de gösteriyor. Altyapı yatırım ihtiyacı, altyapı fiyat ve kullanım koşulları; tek bir şirkete ya da şirketlerin ortaklık kararlarına bırakılabilecek bir konu değildir; kamu tarafından düzenlenip denetlenmesi gerekmektedir.

PLANSIZ-PROGRAMSIZ ENERJİ POLİTİKALARINA

1980'lerden itibaren uygulanan neoliberal politikalar ile enerji alanının serbestleştirilmesi ve özelleştirilmesi uygulamaları özellikle son 15 yılda tırmandırılmış, elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi tamamlanmış ve üretim santrallerinin özel sektöre devri konusunda ciddi adımlar atılmıştır. Devletin, özel sektör yatırımları için kamu yararı gerekçesiyle yaptığı acil kamulaştırmalar, yalnızca sermayedarlara yaramakta; toplum, kamu ve halk yararına bir sonuç vermemektedir. Plansızlık, teknik sorunlar, yönetim zafiyeti ve kurumların içinin boşaltılmasıyla yaratılan nitelikli personel yetersizliğinin yarattığı ülkeyi karanlığa boğan 31 Mart 2015 kesintisinin ortaya koyduğu tablo, uygulanan enerji politikalarının toplumsal yarar taşımayan ve bağımsızlığımızı tehlikeye sokan bir zihniyetle sürdürüldüğünün açık göstergesi olmuştur.

Son 15 yılda uygulanan, ağırlıklı ithal kaynaklara dayalı elektrik enerjisi üretim politikaları, dışa bağımlılığı yüzde 75'ler düzeyine yükseltmiş, yatırımlar, insana ve topluma duyarsız ve hukuk dışı bir anlayışla gerçekleştirilmiş, bu uygulamalara karşı doğan muhalefet kaba ve şiddet yöntemleriyle bastırılmaya girişilmiştir.

Özelleştirme bedelini taksitlere bağlayan sermaye kuruluşları, dolar kurundaki hızlı yükseliş sonrasında, yükselen borçlarını ödemek için, tarifelerde tüketici aleyhine, yatırımcı lehine yeni düzenlemeler istemektedir. EPDK, yalnızca kayıp/kaçak oranının yüksek olduğu bölgeler için değil; tüm dağıtım bölgelerinde özel şirketlerin lehine, tüketicilerin aleyhine, yeni bazı düzenlemeler yapmaktadır. TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası da halk aleyhine olan bu düzenlemelerin iptali için idari yargıya başvurmuştur.

Mersin Akkuyu'da ve Sinop'ta yapılması planlanan nükleer santrallerin kaynak ve teknoloji açısından dışa bağımlılığı artıracığı, yapılan ikili anlaşmaların hukuki boyutu ve içeriği incelendiğinde açıkça görülmektedir.

Nükleer santral anlaşmalarının elektrik fiyatlarında genel olarak yükselmeye yol açacağı, kurulması planlanan yerlerde çevre halkının görüşleri alınmadığı, alım garantileri nedeniyle yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelimin önünü kapatacağı, atıkların depolanması ya da bertaraf edilmesine ilişkin sorunlara çözüm sunulmadığı da uzmanlar tarafından ifade edilmektedir. Nükleer santralleri denetleyecek bir mekanizmanın olmadığı ve kaza olması durumunda ortaya çıkacak zararın boyutlarının telafi edilemez düzeyde olduğu tarihsel bir gerçeklik olarak önümüzde durmaktadır.

En ucuz ve en temiz enerji, tasarruf edilen ve yenilenebilir kaynaklardan üretilen enerjidir. Enerji verimliliği için sanayi kuruluşları başta olmak üzere bütün tüketicilerin teşvik edilerek zihniyet yenilenmesine gidilmesi, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına daha fazla yatırım ve destek sağlanması, hem enerji ithalatının azaltılması hem de doğa ve yaşam kaynaklarımızın korunması açısından yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Başta sanayi ve enerji olmak üzere toplumsal yaşamın bütün alanlarında, dayatılan neo liberal politikalara karşı, kamu mülkiyeti, kamusal hizmet ve toplum yararı ilkelerini temel alan demokratik ve katılımcı bir planlama ve toplumsal kalkınma perspektifinin inşa edilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Toplumda tartışılarak yükseltilecek bu ve benzeri yaklaşım, eleştiri ve önermelerin; toplumsal, ekonomik, siyasal bilinç ve karşı basınç atmosferi oluşturmasıyla, başka çözüm yok diye dayatılan ezberlerin bozulması, mevcut olumsuz durumun aşılması ve sermayenin değil, başta emekçiler olmak üzere; toplumun yararını gözeten yeni tercih ve alternatif politikaların ağırlık kazanması, benimsenmesi ve uygulanması mümkündür.

Kirlenmeden, Kirlenmeden, Barış İçinde, Eşit, Özgür, Adil, Aydınlık Bir Dünya ve Türkiye İçin HAYIR...